

Наталя ПОТРИВАЄВА,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування
Миколаївського національного аграрного університету,
м. Миколаїв, Україна

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність автоматизації обліку та звітності в умовах воєнного стану набула особливого значення з початком повномасштабного вторгнення 22 лютого 2022 року. У надзвичайних умовах важливим є забезпечення ефективного обліку ресурсів, їхнього раціонального розподілу та оперативної звітності, зважаючи на небезпеку для людей та обмеженість фізичного доступу до територій, об'єктів тощо. При цьому автоматизація стає ключовим інструментом для забезпечення точності та швидкості обліку ресурсів.

Автоматизовані системи, з огляду на складні умови воєнного стану, дозволяють ефективно керувати ресурсами й забезпечують можливість швидкого реагування на зміни задля оперативного розподілу ресурсів в межах потреб. До того ж у зв'язку з постійною динамікою глобальних ринків й повсякчасними перетвореннями їхньої структури вітчизняний аграрний сектор постійно піддається впливу зовнішніх чинників.

За даними IT Ukraine Association, автоматизація обліку та звітності є важливою складовою аутсорсингового ринку IT-галузі. Провідні фахівці digital-індустрії вважають, що ринок IT-аутсорсингу гідно витримує випробування війною. За даними звіту, понад 34,3% компаній-аутсорсерів успішно адаптували свої процеси до складних умов воєнного часу, а 61,3% із них продовжують працювати досить стабільно попри складнощі. Це доводить важливість автоматизації процесів обліку та звітності для збереження стійкості аутсорсингових компаній в таких умовах. Загалом, 77% компаній-аутсорсерів зберегли своїх клієнтів та обсяги контрактів завдяки антикризовим бізнес-планам, більшість з яких вони розробили ще до початку воєнних дій [1].

Вплив війни на кадрове забезпечення компаній полягає в зменшенні кількості кваліфікованих працівників і зростанні нестабільності на ринку. Компанія Advanter Group представила результати проведених досліджень, де зазначається, що «...процент працівників, які були звільнені на той час, у листопаді 2022 року скоротився до 25% (у вересні цей показник становив 28%), проте це вище, ніж у червні (20%). Усього станом на листопад було скорочено 1 млн 155 тисяч працівників, що є меншим показником, ніж у вересні. Додатково 14% належать до категорії осіб, які перебувають у стані прихованого безробіття, але спостерігається тенденція до його зменшення, порівняно з червнем. Понад половина підприємств не здійснювала наймів нових працівників за останні вісім місяців.» [2].

У контексті автоматизації бухгалтерського обліку та звітності в умовах воєнного стану, основними споживачами послуг аутсорсингових компаній

залишаються малі та середні підприємства, які виявляють інтерес до розширення своєї діяльності на міжнародних ринках. Згідно з дослідженням Advanter Group, однією зі стратегій для подолання негативного впливу воєнних подій на українське підприємництво є розвиток експортних операцій. Станом на листопад 2023 року, 27% опитаних підприємців вже займаються експортом, і ще 17% виразили намір активно розвивати цей напрямок. Консультанти аутсорсингових компаній, які орієнтовані на забезпечення якісного бухгалтерського обліку та податкової звітності в інших країнах світу, можуть надати значущу підтримку. Ця експертиза сприяє подоланню однієї з основних труднощів, з якими стикаються підприємці – недостатньої кваліфікації, відсутності досвіду та кваліфікованих кадрів [2].

В умовах воєнного стану автоматизація обліку та звітності стає нагальною потребою для забезпечення ефективного управління ресурсами та вирішення важливих завдань в аграрному секторі. В той же час необхідним є створення максимально безпечних умов для життя та здоров'я працівників під час виконання ними посадових обов'язків, пересування по території населених пунктів тощо. Відтак саме максимальне забезпечення цифровізації господарських процесів дає змогу, де це можливо, поєднувати роботу у безпечному місці та на території працедавця, загалом продовжити працювати, підтримуючи економіку країни, у тому числі і в аграрній сфері [3, с. 81].

Проаналізувавши іноземний досвід застосування бухгалтерського аутсорсингу, вважаємо за доцільне запропонувати впровадження аналогічних практик в Україні стосовно включення до національного законодавства стандартів, що регулюють застосування аутсорсингу для забезпечення вищого рівня захисту аутсорсингових компаній та їх клієнтів [4]. Доцільним також є підвищення прозорості діяльності аутсорсингових компаній, у тому числі публікацію інформації про їх клієнтів, що сприятиме підвищенню рівня довіри до компаній, які розглядають можливість співпраці. Впровадження цих заходів сприятиме подальшому розвитку аутсорсингової діяльності в умовах воєнних дій.

До переваг впровадження практики аутсорсингу бухгалтерських послуг в умовах подолання перешкод, спричинених війною, вважаємо віднести наступне:

- зменшення ризику помилок у бухгалтерському обліку та звітності. Аутсорсингові компанії володіють системами контролю якості, які дозволяють уникати неправильних даних та порушень. Це сприяє зниженню ризику фінансових втрат та сприяє поліпшенню фінансової стабільності підприємства;
- підвищення ефективності та точності бухгалтерських операцій через отримання доступу до передових технологій та програмного забезпечення. Аутсорсингові компанії володіють сучасними рішеннями, які сприяють автоматизації та оптимізації бухгалтерських процесів;
- легкий доступ до фінансової звітності, яка є корисною для управління бізнесом та прийняття комерційних рішень. Аутсорсинг дозволяє забезпечити швидкий доступ до важливої фінансової інформації, що важливо в умовах воєнного конфлікту для прийняття найоптимальніших стратегічних рішень [5, с. 21].

Отже, автоматизація обліку та звітності в умовах воєнних дій є надзвичайно важливою, зважаючи на необхідність забезпечення ефективного управління ресурсами, оперативну звітність та реагування на зміни. Бухгалтерський аутсорсинг та автоматизація обліку стають ключовими інструментами для суб'єктів господарювання, які прагнуть розвивати свою діяльність на міжнародних ринках попри надзвичайні виклики, пов'язані з воєнними подіями.

Список використаних джерел

1. Даниленко Ю. Як повномасштабна війна вплинула на ІТ-індустрію. Дослідження ІТ Ukraine Association. SPEKA. URL: <https://speka.media/yak-povnomasstabna-viina-vplinu-la-na-it-industriyu-doslidzennya-it-ukraine-association-r6o7np> (дата звернення: 01.11.2023 р.)
2. Тренди бухгалтерського аутсорсингу 2023 крізь призму війни в Україні. URL: <https://itukraine.org.ua/en/accounting-outsourcing-trends-2023-through-the-ukrainian-war-lens/> (дата звернення: 01.11.2023 р.)
3. Potryvaieva N., Kozachenko L., Nedbailo I., Nesterchuk I. Digitization of accounting in management of business processes of enterprises of agro-industrial complex. Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science, 2023. № 26 (1), p. 79-88. URL: [https://doi.org/10.56407/2313-092X/2022-26\(1\)-8](https://doi.org/10.56407/2313-092X/2022-26(1)-8) (дата звернення: 01.11.2023 р.)
4. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 р. №1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
5. Potryvaieva N., Palieiev A. Accounting outsourcing as a modern effective tool of enterprise management. Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science, 2023. № 27(3). p. 18-30. URL: <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/3.2023.18> (дата звернення: 01.11.2023 р.)